

Nová mapa založená na terénních datech odhaluje rozsáhlá rašeliniště v povodí Amazonky

8.8.2024 - | Přírodovědecká fakulta UK

Nová mapa Amazonské pánve založená na terénních datech ukazuje, že rašeliniště zabírají mnohem větší plochu, než bylo dosud odhadováno. Výzkumný článek publikovaný v časopise *Environmental Research Letters* vrhá nové světlo na ekosystém, který je potenciálně ohrožený změnou klimatu a vlivem člověka a je zásadním úložištěm atmosférického uhlíku.

Rašeliniště jsou podmáčené krajiny, v nichž se po tisíce let hromadí částečně rozložená rostlinná hmota. Ukládají obrovské množství atmosférického uhlíku a hrají tak klíčovou roli při regulaci globálního klimatu. Rozšíření a rozloha tohoto jedinečného ekosystému v povodí Amazonky, v oblasti, která je zásadní pro stabilitu globálního klimatu, je však dosud málo známé.

Mezinárodní tým vědců pod vedením **Dr. Adama Hastieho** z katedry botaniky Přírodovědecké fakulty UK shromáždil údaje z více než 2 400 referenčních bodů v Amazonii. Tyto body zobrazující typ ekosystému s rašelinou nebo bez rašeliny byly zkombinovány se satelitními snímky a dalšími environmentálními údaji a vytvořily mapu rozlohy rašelinišť s vysokým rozlišením.

Předpokládaný rozsah rašelinišť (organická půda o tloušťce ≥ 30 cm) ve studované oblasti (povodí Amazonky pod 500 m n. m. a průměrný roční úhrn srážek '1 390 mm') s rozlišením 90 m. a), Pastaza-Marañón Foreland Basin (PMFB) v Peru. B), povodí rio Negro (Brazílie) a jihozápadní povodí Orinoka (Venezuela). c), oblast Llanos de Moxos v Bolívii.

Nová mapa odhaduje, že rašeliniště pokrývají přibližně 251 000 km² Amazonské pánve, což je plocha větší než Belgie. To je výrazně více než předpokládaly předchozí odhady, což naznačuje, že rozsáhlé plochy rašelinišť, zejména v severní Brazílii a Bolívii, zůstávají nezdokumentované.

"Naše studie zdůrazňuje význam terénního sběru dat pro lepší pochopení rozšíření rašelinišť, což může pomoci stanovit priority pro zmírnění změny klimatu, včetně strategií hospodaření s půdou, výzkumu a politiky," říká Dr. Hastie.

"Nová mapa rašelinišť také nabízí možnosti, jak posílit vztahy s místními komunitami, které žijí v těchto ekosystémech a jejich okolí, a zabránit tak nevratnému poškození zdravých rašelinišť a obnovit ta, která mohou být degradována," dodává Dr. Ethan Householder, vědecký pracovník Karlsruher Institut für Technologie v Německu.

Otevřená rašeliniště u řeky Napo

"Vyzbrojeni těmito znalostmi jsou tvůrci politik a výzkumní pracovníci lépe vybaveni k tomu, aby mohli vypracovat a realizovat politiky a strategie na ochranu a udržitelné obhospodařování rašelinišť a zabránit uvolňování tisíce let uloženého CO₂, které by mělo katastrofální dopad na globální klima," říká Dr. Eurídice Honorio Coronado, tropická ekoložka působící v Královských botanických zahradách v Kew.

"Tato práce bude vodítkem pro nový průzkum oblastí, kde se předpokládá výskyt rašeliny, ale dosud

nebyly odebrány vzorky, a poskytuje příležitosti pro budování kapacit začínajících výzkumných pracovníků a nové mezinárodní spolupráce při zavádění nových technologií pro detekci rašeliny," dodává Gabriel Hidalgo Pizango, výzkumný pracovník Instituto de Investigaciones de la Amazonía Peruana v Peru.

Rašeliniště v Amazonii čelí řadě hrozeb, včetně změny klimatu, odlesňování a odvodňování pro zemědělství. Nová mapa může pomoci určit nejohroženější oblasti rašelinišť a nastavit strategii jejich ochrany.

Založení trvalého lesního pozemku v palmovém mokřadu.

"Nová mapa bude mít zásadní význam pro řízení budoucího výzkumu a ochranářského úsilí v regionu, zejména proto, že v našem chápání rozšíření rašelinišť v Amazonii přetrvávají velké nejistoty," říká Dr. Ian Lawson, docent na Škole geografie a udržitelného rozvoje na Univerzitě v St Andrews.

Díky ucelenějšímu obrazu o rozšíření rašelinišť se nyní mohou vědci hlouběji zabývat pochopením úlohy, kterou tyto ekosystémy hrají v celkovém zdraví a fungování Amazonie. Tyto znalosti jsou nezbytné pro vytváření ochranářských strategií, které chrání nejen samotná rašeliniště, ale také rozmanité druhy a ekologické procesy, které jsou na nich závislé.

<https://www.natur.cuni.cz/fakulta/aktuality/nova-mapa-zalozena-na-terennich-datech-odhaluje-rozsah-la-raseliniste-v-povodi-amazonky>